

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 28. nóvember 2018

44. tölublað | 12. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX

OYSTER PERPETUAL
SUBMARINER DATE

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Viðskiptalífið komið í biðstöðu

Birkir Hólm Guðnason, nýráðinn forstjóri Samskipa, segir viðskiptalífið í biðstöðu vegna komandi kjaraviðræðna. Birkir fer yfir umsvif og sóknartækifæri Samskipa og ræðir stöðuna á flugmarkaðinum. » 8-9

**Þú þarft
að búa þig
undir að
geta tekist á
við sveiflur**

»2

Mörg stór mál eru enn óleyst

Icelandair vill ekki að flugmenn WOW air verði á sama kjarasamningi og flugmenn Icelandair. Vaxandi óþreyju gætir á meðal eigenda flugvéla í rekstri WOW air. WOW hefur skoðað að selja lendingarstæði félagsins á Gatwick-flugvelli.

»4

**Fjárfestar binda vonir
við útboð Heimavalla**

Hluthafar í Heimavöllum binda vonir við að fyrirhugað skuldabréfaútboð og endurfjármögnun auki tiltrú fjárfesta á félaginu. Rætt var um hvort leysa ætti félagið upp á hluthafafundi í sumar.

»10

**Aftur í vanda tíu árum
eftir ríkisaðstoð**

Rótgrónir bílaframleiðendur þurfa að fjárfesta ríkulega til að svara kalli breyttra tíma. Þess er vænst að bílar verði í auknum mæli sjálfakandi í deilihagkerfinu, knúnir rafmagn. Þær fjárfestingar munu reyna verulega á fyrirtækin.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir í síma:

Optical Studio í Smáralind, 5288500
Optical Studio í Keflavík, 4213811
Optical Studio í Leifsstöð, 4250500

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

Guðmundur Kristjánsson, forstjóri HB Granda. FRETTLAÐIÐ/ANTON BRINK

HB Grandi fer yfir kvótapakíð með kaupunum á Ögurvík

Í kjölfar kaupa HB Granda á Ögurvík, sem Samkeppniseftirlitið samþykkti í síðustu viku, ræður fyrrnefnda félagið yfir 12,4 prósentum af heildarkvótanum, talið í þorskiöldum, og er þannig komið yfir leyfilegt hámark sem er 12 prósent. Félagið fer með kaupunum einnig yfir 20 prósentu leyfilega hámarkið í ufsa.

Þetta kemur fram í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins vegna kaupanna sem birt var á vef eftirlitsins á mánudag.

Samkvæmt lögum um stjórn fiskveiða ber Fiskistofu að tilkynna fyrirtækjum ef aflaheimildir í þeirra eigu fara yfir kvótapakíð og er viðkomandi fyrirtækjum þá veittur sex mánaða frestur til þess að koma aflahlutdeild sinni niður fyrir mörkin.

Samkeppniseftirlitið lagði eins og áður sagði blessun sína yfir kaup HB Granda á Ögurvík með þeim rökum að samanlögð markaðshlutdeild félaganna væri einungis um 12 prósent.

Eftirlitið bendir þó á að það hafi jafnframt til skoðunar hvort kaup Útgerðarfélags Reykjavíkur, áður

12,3

milljarðar króna er kaupverð HB Granda á Ögurvík

Brims, á ríflega þriðjungshlut í HB Granda, sem gengið var frá í apríl síðastliðnum, hafi falið í sér tilkynningarskyldan samruna í skilningi samkeppnisslaga. Verði það niðurstaðan muni eftirlitið meta þau kaup sérstaklega og þá með hliðsjón af kaupum HB Granda á Ögurvík.

„Fyrir liggur að með slíkum samruna, sé um samruna að ræða, mun sameinað félag fara enn frekar yfir leyfileg hámarkið í ufsa og heildarhlutfalli sem og einnig í karfa og grálúðu,“ segir í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins.

Kaupverð HB Granda á Ögurvík er 12,3 milljarðar króna en seljandi er Útgerðarfélag Reykjavíkur, í eigu Guðmundar Kristjánssonar, sem er jafnframt forstjóri og stærsti eigandi HB Granda. – kj

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFÉLAG 365 miðlar ehf., Kalkofnsvegi 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5000

Ritstjóri Hörður Egiðsson hordur@frettabladid.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir

Netfang auglýsingaedeilar auglysingar@frettabladid.is Vefvang frettabladid.is

RAFMÓTORAR

SCANVER 588 80 40
EHF www.scanver.is

GÍRAR - FÆRIBÖND - RAFMÓTORAR - LEGUR

Ekki liggur fyrir hvort verði af yfirtöku Icelandair á WOW air. Kaupin eru háð fjölmörgum skilyrðum, svo sem samþykki hluthafafundar Icelandair og Samkeppniseftirlitsins og niðurstöðu áreiðanleikakönnunar. FRETTLAÐIÐ/ERNIR

Óþreyju gætir meðal leigusala WOW air

Mörg mál standa enn út af í viðræðum Icelandair og WOW air. Stjórnendur Icelandair vilja ekki að flugmenn WOW air verði á sama kjarasamningi og flugmenn Icelandair. Vaxandi óþreyju gætir á meðal eigenda flugvéla í rekstri WOW air.

Enn eru mörg stór mál óleyst í viðræðum Icelandair Group og WOW air sem leysa þarf úr til þess að yfirtaka fyrrnefnda félagsins á því síðarnefnda gangi eftir, samkvæmt heimildum Markaðarins. Auk þess að fá samþykki hluthafafundar Icelandair og Samkeppniseftirlitsins og niðurstöðu í áreiðanleikakönnun þurfa forsvarsmenn flugfélaganna að leita lausna í hinum ýmsu deilumálum sem út af standa.

Þannig hefur ekki enn fengist niðurstaða í það á samningafundum stjórnenda félaganna hvort krafa Icelandair um að forgangsrettar-ákvæði í samningum félagsins við Félag íslenskra atvinnuflugmanna (FIA) muni ekki gilda hjá laggjaldaflugfélaginu í kjölfar kaupanna nái þau fram að ganga.

Félagsmenn í FIA sem starfa hjá Icelandair hafa forgang í flugi á flugvélum í eigu félagsins og dótturfélaga. Með kaupum Icelandair á WOW air yrðu því flugmenn síðarnefnda félagsins, að öðru óbreyttu, á sama kjarasamningi og flugmenn Icelandair. Myndi þannig launakostnaður laggjaldaflugfélagsins hækka umtalsvert.

Icelandair greiði 90 prósent

Þá herma heimildir Markaðarins að mikil óvissa sé um þau áform að greiða eigendum skuldabréfa WOW air höfuðstól bréfa sinna á gjald-daga, eftir þrjú ár, auk þóknunar sem nemur 20 prósentum af höfuðstólnum gegn því að kaupréttir þeirra í félaginu verði felldir niður. Í bréfi WOW air til skuldabréfaeigendanna, dagsettu 9. nóvember, kom fram að það væri skilyrði þess að yfirtaka Icelandair Group á félaginu nái fram að ganga að kaupréttirnir falli niður.

Viðmælandi Markaðarins, sem þekkir vel til stöðu mála, segir að gert hafi verið ráð fyrir að Icelandair standi undir 90 prósentum af greiðslunni og Skúli Mogensen, forstjóri og eini eigandi WOW air, greiði það sem upp á vantar með þeim hlutabréfum sem hann kann að eignast í sameinuðu félagi. Niðurstaða áreiðanleikakönnunar mun leiða í ljós hve stór hlutur það verður en hann getur rokkað á bilinu 1,8 til 6,6 prósent.

Tilkynningu sem Icelandair sendi frá sér í gærmorgun kom fram að í kjölfar hluthafafundar sem boðaður er vegna kaupanna á WOW air

Eftirlitið skoðar hvort sölutilraunir séu fullreyndar

Ummæli Skúla Mogensen, forstjóra og eina eiganda WOW air, um að forsvarsmenn flugfélagsins eigi í viðræðum við aðra fjárfesta en Icelandair Group um mögulega aðkomu að félaginu gætu dregið dilk á eftir sér. Þannig munu ummælin, sem komu fram í tölvupósti sem Skúli skrifaði starfsmönnum WOW air á mánudag, torvela Icelandair og WOW air að sannfæra Samkeppniseftirlitið um að heimila beri kaupin á grundvelli reglunnar um félag á fallanda fæti.

Til þess að samkeppnisyrivöld fallist á að beita reglunni þurfa félögin að sýna fram á, svo hæfið sé yfir allan vafa, að engir raunhæfir möguleikar hafi verið á annarri sölu WOW air en til Icelandair Group.

Samkvæmt heimildum Markaðarins hefur Samkeppniseftirlitið nú til skoðunar hvort tilraunir til þess að selja WOW air til annarra en Icelandair Group hafi verið fullreyndar. Á fundum fulltrúa flugfélaganna með Samkeppniseftirlitinu í lok síðustu viku gerði eftirlitið athugasemdir við málalíbúna félaganna að þessu leyti, eftir því sem blaðið kemst næst, en ein athugasemdin sneri að því að Skúli hefði aldrei sett WOW air í formlegt söluferli.

8%

er lækkun á hlutabréfaferði Icelandair í vikunni.

á föstudag yrðu kynntar aðgerðir til þess að styrkja efnahagsreikning félagsins enn frekar. Um leið yrði lögð fram tillaga að breytingum á skilmálum bréfanna sem miðaði að því að ná fram „langtímalausn“ fyrir félagið og skuldabréfaeigendurna.

Skoðað sölu lendingarstæða

Eins og Skúli rekur í bréfi sem hann skrifaði eigendum skuldabréfa flugfélagsins í gær hafa ýmsir þættir í rekstri og umhverfi félagsins þróast til verri vegar undanfarið sem hafi gert það að verkum að félagið þurfi nauðsynlega á fjármögnun að halda. Er það einkum bráður lausafjörvandi sem félagið hefur glimt við.

Vaxandi óþreyju gætir á meðal eigenda flugvéla sem eru í rekstri WOW air. Óttast leigusalarnir, sem eru aðallega félög sem sérhæfa sig í fjármögnun og útleigu flugvéla, að samruni flugfélagsins og Icelandair gangi ekki eftir og að WOW air tækist ekki að standa í skilum um næstu mánaðamót – eftir að félagið hefur greitt starfsfólki sínu laun – með greiðslu afborgana. Er leigusalarnir sagðir tilbúnir til að grípa til aðgerða ef það verður raunin, samkvæmt heimildum Markaðarins. Skúli tiltók sérstaklega í bréfinu til skuldabréfaeigenda að umræddir leigusalar (e. lessors) fylgd-

ust náði með stöðu félagsins og kreföstu nú strangari greiðsluskilmála en áður með tilheyrandi neikvæðum áhrifum á sjóðstreymi félagsins.

Í bréfinu greindi Skúli einnig frá því að flugfélagið hefði verið nálægt því að ganga frá samningi um sölu og endurleigu á flugvélum sem hefði tryggt félaginu innspýtingu upp á 25 milljónir dala, jafnvirði um þriggja milljarða króna. Hins vegar hefði verið hætt við þau áform.

Flugfélagið leitar um þessar mundir allra leiða til þess að bæta lausafjörvstöðu sína og kannar í því sambandi ýmsa kosti. Samkvæmt heimildum blaðsins hefur félagið meðal annars skoðað þann möguleika að selja lendingarstæði sín á Gatwick-flugvællinum í nágrenni Lundúna. Eru stöðin með þeim verðmætustu í eigu WOW air en ekki liggur þó fyrir hvað félagið getur fengið fyrir þau.

Gæti þýtt 3 prósentu samdrátt

Eins og greint var frá í Markaðinum í síðasta mánuði gæti gjaldþrot WOW air þýtt að landsframleiðsla drægist saman um tvö til þrjú prósent og gengi krónunnar veikist um allt að 15 prósent á næsta ári samkvæmt svissmyndagreiðningu sem stjórnvöld unni í lok sumars vegna mögulegra áfalla í rekstri flugfélagsins.

Í grunnsvissmynd greiningarinnar var gert ráð fyrir því að fall WOW air gæti leitt til þess að útlutningur drægist saman um tíu prósent á næsta ári, verðbólga hækkaði á sama ári um þrjú prósentustig og um 1.400 manns bættust á atvinnuleysisráðum.

hordur@frettabladid.is, kristinni@frettabladid.is

BESTU LÚXUSJEPPARNIR ERU FRÁ VOLVO

VOLVO XC60 AWD HEIMSBÍLL ÁRSINS 2018

Volvo XC60 AWD er sannarlega einstakur bíll. Hann var valinn heimsbíll ársins 2018 af World Car Awards og öruggasti bíllinn hjá Euro NCAP árekstrarprófunarstofnuninni. Hann var einnig valinn jeppi ársins 2018 af Bandalagi Íslenskra bílblaðamanna og hefur hlotið fjölda annarra verðlauna.

Volvo XC60 AWD er skandinavísk nútímahönnun að innan og utan og sænsk gæðaframleiðsla beint frá Gautaborg sem byggð er á náttúrulegum gæðafnum sem gera hvern ökuferð að einstakri upplifun.

XC60 AWD dísil verð frá: 7.290.000 kr.
XC60 AWD T8 tengivinn verð frá: 8.890.000 kr.

VOLVO XC90 AWD MARGVERÐLAUNADUR LÚXUSJEPI

Volvo XC90 AWD hefur verið hlaðinn lofi frá því hann kom fyrst á markað sem endurspeglast í meira en 65 alþjóðlegum verðlaunum. Hann var kynntur sumarið 2015 á Íslandi og valinn Bíll ársins á Íslandi 2016 og skömmu síðar Jeppi ársins í Bandaríkjunum. Honum hefur hlotnast fjöldi annarra verðlauna m.a. öruggasti bíllinn og öruggasti stóri jeppinn af Euro NCAP og hlaut Top Safety Pick af Bandarísku umferðaröryggisstofnuninni (IIHS).

Volvo XC90 AWD er skandinavískur lúxus beint frá Gautaborg hlaðinn búnaði og þægindum.

XC90 AWD dísil verð frá: 8.990.000 kr.
XC90 AWD T8 tengivinn verð frá: 10.190.000 kr.

VOLVO XC40 AWD BÍLL ÁRSINS Í EVRÓPU 2018

Það eru breyttir tímar. Meira er ekki lengur allt. Volvo XC40 AWD hefur allt sem þú þarft. Engu er ofaukið. Framúrstefnuleg hönnunin og nýstárleg tæknin gera þennan jeppa alveg einstakan. Svo einstakan að hann var valinn Bíll ársins í Evrópu 2018 og að auki fékk hann fimm stjörnur í árekstrarprófunum Euro NCAP. Skandinavískur lúxus í nýstárlegum búningi.

XC40 AWD dísil verð frá: 6.290.000 kr.
XC40 AWD bensin verð frá: 6.690.000 kr.

MADE BY SWEDEN

Komdu og skoðaðu þessa frábæru verðlaunajappa
í nýjum glæsilegum sýningarsal Volvo að Bildshöfða 6

Öruggur staður til að vera á

Brimborg Reykjavík
Bildshöfða 6
Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5
Sími 515 7050

volvocars.is

Vonir bundnar við útboð Heimavalla

Hluthafar í Heimavöllum binda vonir við að fyrirhugað skuldabréfaútboð og endurfjármögnun leigufélagsins auki tiltrú fjárfesta á félaginu. Stefnt er að því að halda útboðið á næstu dögum eða vikum. Rætt var um hvort leysa ætti félagið upp á hluthafafundi í sumar.

Kristinn
Ingi Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Heimavelliir stefna að því að efna til útboðs á skuldabréfum á næstu dögum eða vikum, samkvæmt heimildum Markaðarins, í því augnamiði að endurfjármagna langtímaskuldir leigufélagsins á hagstæðari kjörum.

Upphaflega var gert ráð fyrir að bréfin yrðu gefin út og boðin fjárfestum, þar á meðal stærstu lífeyrissjóðum landsins, til kaups í síðasta mánuði en útboðinu var hins vegar frestað, meðal annars vegna efríðra markaðsaðstæðna, eftir því sem Markaðurinn kemst næst. Er nú fastlega búist við því að skuldabréfaútboðið, sem verður í umsjón fjárfestingarbankasviðs Arion banka, verði haldið í næsta mánuði.

Guðbrandur Sigurðsson, framkvæmdastjóri Heimavalla, villi ekki tjá sig um málið í samtali við Markaðinn.

Binda vonir við útboðið

Viðmælendur blaðsins á fjármála-markaði telja það miklu máli skipta fyrir framtið Heimavalla, sem er stærsta leigufélag landsins með um 2.000 leigubúðir í rekstri, að skuldabréfaútboðið heppnist vel og félaginu takist að lækka þunga vaxtabyrði sína.

Í nýlegri greiningu Capacent var til að mynda bent á að hrein fjármagnsgjöld Heimavalla hefðu verið hærri en rekstrarhagnaður félagsins fyrir matsbreytingu, jafnvel þótt söluhagnaði væri bætt við, samkvæmt uppgjöri félagsins fyrir fyrri helming ársins. Fjárfestingar leigufélagsins og afborganir þess af lánam væru háðar nýjum lánam eða auknu eigin fé.

Vaxtakjör Heimavalla eru um 4,4 prósent að meðaltali á verðtrygðum langtímalánam og hafa forsvarsmenn félagsins sagt að um tíu punkta lækkun á meðalvaxtakostnaði feli í sér um 35 milljóna króna sparnað.

Til samamburðar tók Almenna leigufélagið tilboduð í tvo verðtryggða skuldabréfaflokkka félagsins á ávöxtunarkröfnum 3,3 prósent annars vegar og 3,7 prósent hins vegar í útboði sem félagið efndi til fyrir um tveimur vikum. Vaxtakjörin í skuldabréfaútgáfum fasteignafélaganna Eikar, Regins og Reita hafa jafnframt verið á bilinu 3,2 til 3,6 prósent undanfarið ár.

Það kom skýrt fram í máli stjórnenda Heimavalla í aðdraganda hlutafjárútbóðs félagsins í maí að skráning á markað væri ekki sist

Guðbrandur Sigurðsson, framkvæmdastjóri Heimavalla, og Páll Harðarson, forstjóri Kauphallarinnar. Heimavelliir voru skráðir á hlutabréfamarkað í lok maí í ár en um er að ræða fyrsta íbúðaleigufélagið sem fer á markað. Útbóðsgengið var 1,39 krónur á hlut og nemur verðlækkun hlutabréfanna frá skráningu um 18 prósentum. FRETATABLADIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Þróun hlutabréfaverðs í Heimavöllum frá skráningu

18%

er lækkun á markaðsvirði Heimavalla frá því í maí-mánuði síðastliðnum.

hugsuð til þess að styrkja stöðu félagsins til þess að ná betri kjörum á fjármagnsmarkaði.

Á meðal þeirra lána sem Heimavelliir hyggjast endurfjármagna eru leigubúðalán upp á 18,6 milljarða króna sem íbúðalánasjóður hefur veitt leigufélaginu. Lánin, sem bera 4,6 prósent meðalvesti, eru meðal annars bundin því skilyrði að lán-takinn má ekki greiða út arð til

hluthafa en stefna Heimavalla til framtíðar er að greiða út arð með reglubundnum hætti.

Einn viðmælendi Markaðarins nefnir að „sóknarfærni“ séu fölgín í því fyrir Heimavelli – nú þegar slak- að hefur verið á innflæðishöftunum – að sækja fjármagn til erlendra fjárfesta. Búast megi við auknu erlendu innflæði inn á skuldabréfamarkaðinn, þá ekki sist á markaðinn fyrir fyrirtækjaskuldabréf, og Heimavelliir, sem og önnur íslensk fasteignafélag, geti notið góðs af því.

Heimavelliir gengdu sem kunnugt er frá um þriggja milljarða króna lánasamningi við sjóð í stýringu bandaríska sjóðastýringarfyritækisins Eaton Vance Management í mars fyrr á þessu ári og lagði sjóðurinn félaginu um leið til um 300 milljónir króna í nýtt hlutafé-

Markaðsvirði lækkað um fimmtung

Hlutabréf í Heimavöllum hafa lækkað um 18 prósent í verði eftir að félagið var skráð á markað. Sé litið til síðasta eina og hálfra ársins hefur markaðsverðmæti félagsins yrnað um meira en fimmtung. Gengi bréfanna stóð í 1,13 krónum á hlut við lokun markaða í gær en til samamburðar gengdu bréf í félaginu kaupum og sölum meðal annars á genginu 1,6 til 1,8 á árinu 2017 þegar margir núverandi hluthafar keyptu sig fyrst inn í félagið. Hafa þær fjárfestingar skilað riflegri neikvæðri ávöxtun miðað við núverandi gengi hlutabréfanna.

Tryggingafélögin Sjóvá og VÍS voru á meðal þeirra hluthafa í Heimavöllum sem þurftu að fara niður eignarhluti sína í leigufélag-

4,4%

eru meðalvestir á langtímalánam Heimavalla.

inu um meira en hundrað milljónir króna þegar félagið var skráð á markað í sumar. Sem dæmi bókfærði Sjóvá hlut sinn á genginu 1,55 fyrir skráningu og nam niðurfærslan hjá félaginu um 160 milljónum króna á meðan VÍS færði sinn hlut niður um tæpar 200 milljónir króna. Niðurfærslan var minni hjá TM enda fer félagið ekki með eins stóran hlut í félaginu.

Mikil lækkun á hlutabréfaverði Heimavalla undanfarna mánuði hefur gert það að verkum að bókfært virði eigin fjár félagsins hefur haldist umtalsvert hærri en markaðsvirði þess. Nemur munurinn um sex milljónum króna miðað við bókfært virði eigin fjár Heimavalla í lok septembermánaðar, sem var rúmfr 18,7 milljarðar króna, og núverandi markaðsvirði félagsins, um 12,7 milljarðar króna.

Heimildir Markaðarins herma að í kjölfar skráningar leigufélagsins á markað síðasta sumar hafi það komið til tals á meðal hluthafa hvort réttast væri – í ljósi áður nefndrar stöðu – að leysa félagið upp og selja eignir þess. Var sá möguleiki meðal annars ræddur á hluthafafundi Heimavalla snemma í sumar.

Nokkrir hluthafar lýstu á þeim tíma vilja til þess að skoða þann kost gaumgæfilega en aðrir vildu biða og sjá hvernig reksturinn og hlutabréfaverðið þróaðist. Bundu þeir í því sambandi sérstaklega vonir við að hagstæð endurfjármögnun félagsins yrði til þess fallin að auka tiltrú fjárfesta á félaginu.

Birta bætir við sig

Ýmsar breytingar hafa orðið á hluthafahöfu Heimavalla undanfarið. Þannig hefur Birta lífeyrissjóður bætt nokkuð við sig og er nú fimmti stærsti hluthafi félagsins með um 5,5 prósentu hlut en sjóðurinn átti um 2,9 prósentu hlut í kjölfar skráningar leigufélagsins í lok maí. Lífsverk lífeyrissjóður hefur haldið áfram að minnka við sig og er nú ekki lengur á lista yfir stærstu hluthafa Heimavalla. Sjóðurinn átti um 1,5 prósentu hlut í leigufélaginu í síðasta mánuði og um 2,4 prósent síðasta sumar. Þá hafa nokkrir einkafjárfestar í hluthafahópnum fært hluti sína í félaginu í fjármögnun til bankanna, einkum Landsbankans.

Sjóður Landsbréfa í hóp stærstu hluthafa Kviku

Hlutabréfasjóður í stýringu sjóðastýringarfyritækisins Landsbréfa, dótturfélag Landsbankans, er kominn í hóp stærstu hluthafa Kviku banka með ríflega 1,3 prósentu hlut. Miðað við núverandi gengi hlutabréfa í fjárfestingarbankanum er hluturinn metinn á um 210 milljónir króna.

Samkvæmt nýjum lista yfir stærstu hluthafa Kviku, dagsettum 26. nóvember, er umræddur sjóður, Landsbréfa – Úrvalsbref, tuttugasti stærsti hluthafi bankans með 1,32 prósentu hlut.

Sjóðurinn er þannig þriðji verðbréfasjóðurinn til þess að komast í hóp tuttugu stærstu hluthafa Kviku en hinir sjóðirnir tveir eru í stýringu sjóðastýringarfyritækisins Akta.

210

milljónir króna er markaðsvirði eignarhlutar sjóðsins Landsbréfa – Úrvalsbrefa í Kviku.

Akta HS1 fer með um 2,2 prósentu hlut í bankanum og Akta HL1 um 1,4 prósentu hlut en báðir sjóðirnir eru fagfjárfestastjóðir.

Úrvalsbref er næststærsti hlutabréfasjóður landsins með um sjö milljarða króna í stýringu en á meðal helstu eigna sjóðsins er 1,7 milljarða króna hlutur í Marel og 810 milljóna króna hlutur í Icelandair Group.

Gengi hlutabréfa í Kviku hefur hækkað um líllega 14 prósent í verði undanfarið mánuði og hefur aldrei verið hærri frá því hann var skráður á First North markaðinn í mars síðastliðnum. Gengið stóð í 8,65 krónum á hlut við lokun markaða í gær en til samamburðar var gengi bréfanna 7,9 krónur á hlut í lok fyrsta viðskiptadags í Kauphöllinni í mars. – kj

Verðmatið 73 prósentum hærri

Gengi hlutabréfa í fjarskiptafélaginu Sýn er metið rúmlega 70 prósentum hærri en gengi bréfanna við lokun markaða í gær samkvæmt nýju verðmæti IFS sem Markaðurinn hefur undir höndum.

Greinendur IFS verðleggja Sýn á 23,9 milljarða en núverandi markaðsvirði þess er 13,8 milljarðar. Þannig eigi gengið að vera 80,8 krónur á hlut, samkvæmt verðmatinu, en það stóð í 46,6 krónum eftir lokun markaðarins í gær. Þá geti gengið farið í 91,2 krónur eftir 12 mánuði sem samsvarar 95,7 prósentu hækkun frá núverandi gengi.

„Þrátt fyrir að taka áætlun stjórnenda um arðsemi næstu ár með umtalsverðri varúð þykir okkur hlutabréf í félaginu áhugaverður

Stefán Sigurðsson, forstjóri Sýnar.

fjárfestingarkostur út frá langtímahorfum á núverandi markaðsverð.“

Skilgreindur einkskiptiskostnaður á þriðja fjórðungi vegna samruna 365 miðla við Vodafone reyndist nema aðeins sex milljónum, samborið við 115 milljónir á fyrsta ársfjórðungi og 30 milljónir á öðrum. „Bendir þetta til að félagið sé að komast í gegnum mesta skaffinn hvað kostnað snertir vegna samrunavinnunnar,“ segir í greiningunni. – ttt

HB

HÚSGAGNABANKINN

RÝMINGARSALA VEGNA FLUTNINGA

Skoðið úrvalið í vefverslun okkar - www.husgagnabankinn.is

RUBELLI hægindastóll
í sterku áklæði

Tilboð kr. 49.000

Victorian teborð

Tilboð kr. 32.000

Chippendale innskotsborð

Tilboð kr. 36.000

Victorian innskotsborð

Tilboð kr. 34.000

Colonial blaðgrindarborð

Tilboð kr. 24.000

Victorian snyrtiborð
100 x 35 sm - h. 140 sm

Tilboð kr. 89.000

Bow Fronted 180 x 50 x 210 sm

Tilboð kr. 173.000

SÓFABORD 110 x 70 x 46 sm

Tilboð kr. 59.000

Vínshenkur

112 x 49 sm - h. 66 sm

Tilboð kr. 76.000

Hornskápur

Tilboð kr. 66.000

Hornskápur

Tilboð kr. 73.000

Vanessa skenkur

120 x 50 sm h. 92 sm

Tilboð kr. 79.000

SJÓNVARPSSKÁPUR

121 x 46 x 66 sm

Tilboð kr. 68.000

SJÓNVARPSSKÁPUR

135 x 45 x 55 sm

Tilboð kr. 68.000

Queen Anne skenkur

114 x 44,5 sm h. 86 sm

Tilboð kr. 79.000

BENNETT Belgískt áklæði

Tilboð kr. 224.000

PORTLAND Paloma leður

Tilboð kr. 311.000

GEORGE Belgískt áklæði

Tilboð kr. 269.000

Chippendale kommóða

80 x 50 sm h. 90 sm

Tilboð kr. 69.000

Nýkomin sending af glæsilegum harðviðarhúsgögnum - Opið 13 - 18 virka daga
www.husgagnabankinn.is - Faxafen 10, 108 Reykjavík - s. 511 0030

Reykjavík ryður brautina fyrir græn bréf

Framkvæmdastjóri hjá Fossum segir að með því að gefa út græn skuldabréf sendi útgefandinn skýr skilaboð til starfsmanna, fjárfesta og samfélagsins í heild um að hann vilji stuðla að umhverfisvernd og sé meðvitaður um þá miklu áhættu sem fylgi loftslagsbreytingum.

Helgi Vífill
Júliússon
helgivi@frettabladid.is

Reykjavíkurborg hefur ákveðið að ráðast í útgáfu grænna skuldabréfa. Það verður í fyrsta skipti sem slík bréf verða gefin út í íslenskum krónum. Stefnt er að útgáfu allt að 4,1 milljarðs króna.

„Það er mikilvægt að sterkur aðili sem gefur reglulega út skuldabréf ryðji brautina fyrir græn skuldabréf á íslenska markaðnum,“ segir Andri Guðmundsson, framkvæmdastjóri fyrirtækjaráðgjafar Fossa markaða. Áður hafi Landsvirkjun gefið út græn skuldabréf í dollurum sem seld voru fagfjárfestum í Bandaríkjunum og því bendir hann á að íslenskir fjárfestar hafi ekki fengið tækifæri til að fjárfesta í þeim bréfum. Græn skuldabréf séu gefin út til að fjármagna umhverfisvæn verkefni, ekki síst þau sem draga úr losun gróðurhúsalofttegunda.

Skýr skilaboð

Andri segir að með því að gefa út græn skuldabréf sendi útgefandinn skýr skilaboð til starfsmanna, fjárfesta og samfélagsins í heild um að hann vilji stuðla að umhverfisvernd og sé meðvitaður um þá miklu áhættu sem fylgi loftslagsbreytingum. Með útgáfu grænna skuldabréfa setja útgefendur og fjárfestar þessi grænu verkefni í forgang.

Aukið samstarf innanhúss

En útgáfa grænna skuldabréfa hefur fleiri kosti í för með sér, að mati Andra. „Útgefendur nefna jafnan að útgáfan auki samstarf innanhúss og ólík svið sem annars myndu aðeins hittast á ársáriðinu þurfi nú að vinna saman. Umhverfissvið og fjármálasvið þurfa meðal annars að vinna saman, ekki bara við undirbúning útgáfunnar heldur líka til framtíðar þar sem fjárfestar gera síaukna kröfu um upplýsingagjöf hvað varðar jákvæð áhrif þessara grænu verkefna,“ segir hann.

Rekja má sögu grænna skuldabréfa ellefu ár aftur í tímann. Alþjóðabankinn gaf út fyrstu grænu skuldabréfin árið 2007. „Segja má að markaðurinn hafi síðan farið af stað af fullum krafti árið 2013,“ segir Andri. Það ár gaf í fyrsta skipti fyrirtæki og sveitarfélög út græn skuldabréf. Um var að ræða stærsta fasteignafélag Norðurlanda, Vasakronan, og Gautaborg í Svíþjóð.

Franska ríkið stærst

„Franska ríkið gaf svo út stærstu

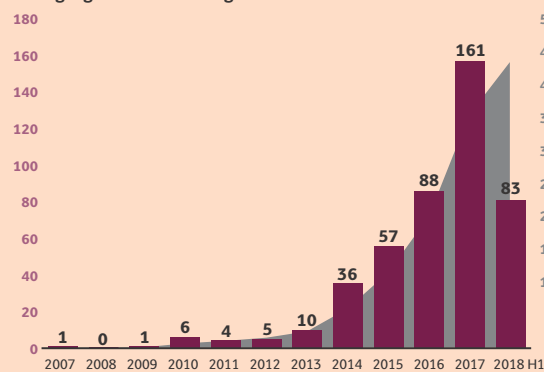

Andri Guðmundsson, framkvæmdastjóri fyrirtækjaráðgjafar Fossa markaða, og Mats Andersson, fyrverandi forstjóri sænska ríkislífeyrissjóðsins AP4 og sérfráðingur í grænum skuldabréfum. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Árleg útgáfa grænna skuldabréfa

í milljörðum dollara

■ Árleg útgáfa ■ Samtals útgáfa

Heimild: Fossar markaðir

grænu ríkisskuldabréfaútgáfuna árið 2017. Í Frakklandi var sterkur pólitískur vilji til að ráðast í slíka útgáfu en útgáfan, sem var sjö milljarðar evra, var mjög vel heppnuð og mikil umfræftirspurn í útboðinu,“ segir hann. Önnur lönd sem

farið hafi þessa leið séu til dæmis Írland og Pólland.

„Það er bara tímarspursmál hvenær íslenska ríkið gefur út græn skuldabréf,“ segir Andri og nefnir að það myndi gefa gott fordæmi ef íslenska ríkið væri á meðal fyrstu

Það er bara tímarspursmál hvenær íslenska ríkið gefur út græn skuldabréf.

Parisarsamkomulagið og önnur samvinna þjóða um aðgerðir gegn loftslagsbreytingum hefur drifíð áfram þennan markað.

Andri Guðmundsson, Fossar markaðir.

ríkja heims í að gefa út slík bréf. Hann bendir á að íslensk stjórnvöld séu með metnaðarfulla aðgerðaáætlun varðandi loftslagsmál og því væri útgáfa grænna skuldabréfa rökrétt framhald af þeirri vinnu.

„Parisarsamkomulagið og önnur samvinna þjóða um aðgerðir gegn loftslagsbreytingum hefur drifíð áfram þennan markað,“ segir hann. Sá staðall sem mest er unnið eftir varðandi græn skuldabréf ber nafnið Green Bond Principles.

Loftslagsbreytingum fylgir áhætta fyrir fjárfesta

Fossar markaðir fengu Mats Andersson, fyrverandi forstjóra sænska ríkislífeyrissjóðsins AP4, til landsins til að ræða við fjárfesta og stjórnvöld. Andersson fór jafnframt fyrir nefnd á vegum sænska fjármálaráðuneytisins um hvernig megi efla markaðinn með græn skuldabréf og starfar nú sem ráðgjafi franska stjórnvalda í tengslum við áður nefnda græna útgáfu franska ríkisins. Á meðal þess sem hann fjallaði um voru áhrif loftslagsbreytinga á fjárfesta næstu áratugi og hvernig fjárfestar geta brugðist við þeirri áhættu með því að beina fjárfestingum sínum í græna útgefendur hluta- og skuldabréfa.

Skuldabréf Landsvirkjunar og Reykjavíkurborgar byggja á honum. „Markaðurinn er í sífelldri þróun og staðallinn er aðlagður að þróun og lærdómi markaðarins. Svo sjáum við skýrt að útgefendur sjálfir setja sér metnaðarfyllri og metnaðarfyllri markmið, bæði hvað varðar áhrif verkefna og skýrslugjöf til fjárfesta,“ segir Andri.

Fimm skref

Til að uppfylla staðallinn þarf að stiga fimm skref, segir Andri. Í fyrsta lagi þurfi útgefendur að skilgreina hvað séu græn verkefni. Reykjavíkurborg heggst með útgáfu skuldabréfsins meðal annars fjármagna bætta orkunýtingu, borgarlinu, hjólastiga og vistvænar byggingar. Í öðru lagi þurfi að setja saman valferli sem sýi út hvað séu græn verkefni á vegum útgefandans og hvað ekki.

Í þriðja lagi þurfi að halda sérstaklega utan um fjármagnid sem aflað var með útgáfunni. Flestir leggi peninginn á sérstakan reikning og sýni í bókhaldinu að fjármagnid hafi runnið í viðkomandi verkefni. Í fjórða lagi sé skýrslugjöf til fjárfesta. Einu sinni á ári, samkvæmt skilyrði í skuldabréfinu, þurfi að upplýsa fjárfesta um hve miklu fé var varið í tiltekni verkefni. Nú sé gerð krafa um að áætla þurfi hve mikið hafi verið dregið úr losun gróðurhúsalofttegunda með því að forgangsraða verkefnum með þessum hætti. Í fimmta lagi fái flestir vottun frá utanaðkomandi aðila um að skuldabréfið fylgi reglum Green Bonds Principles.

UBIQUITI NETWORKS

Alhliða netdreifibúnaður

Netsvissar

Lagnaskápar

WiFi sendidiskur

-tengjum þig við framtíðina

próblaus aðgangspunktur

AIR CUBE próblaus net aðgangspunktur

Netsnúrur

ÖREIND

Audbrekku 3, 200 Kópavogur - www.oreind.is / s, 5841860

yfir 30 ára reynsla

Tilbúinn að auka fjárfestinguna um 28 milljarða

Björgólfur Thor Björgólfsson fjárfestir er reiðubúinn að fjárfesta í Síle fyrir 220 milljónir Bandaríkjadala til viðbótar, jafnvirði tæplega 28 milljarða króna.

Þetta segir Björgólfur í viðtali við síleska fjölmiðilinn Latercera en hann er eigandi símafyrirtækisins WOM í gegnum fjárfestingarfélag sitt Novator. „Við höfum fjárfest fyrir 780 milljónir dala og erum tilbún að hækka upphæðina í einn milljarð dala en það veltur á því hvernig þróunin verður á 5G.“

Björgólfur segir að WOM sé arðbært og spurður hvort til greina komi að skrá símafyrirtækið á markað í framtíðinni svarar hann játdæmi. „Þegar fyrirtækið er tilbúið til þess verður það góð hugmynd. Hlutabréfamarkaðurinn í Síle virkar vel og við viljum taka þátt í honum í framtíðinni,“ svarar Björgólfur.

Þá segir Björgólfur að hann horfi til þess að fjárfesta í öðrum löndum í

Björgólfur Thor vill fjárfesta meira í Suður-Ameríku. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

» Björgólfur byggði WOM á grunni fjarskiptafyrirtækisins Nextel sem hann keypti árið 2015.

Suður-Ameríku. „Við vorum nýverð í Brasilíu og Argentínu þar sem við hittum fyrirtæki sem reka netverslanir. Það eru gríðarmikil tækifæri í netverslun í Suður-Ameríku.“ - tfh

KAUPTU NÝJAN OPEL OG FÁÐU RISAJÓLAGLAÐNING Í KAUPAUKA

Risakaupauki fylgir öllum nýjum Opel-bílum út desember

520.000 kr.

Risakaupauki fylgir

Gjafabréf 200.000 kr. – Afsláttur 200.000 kr.
Toyo vetrardekk að verðmæti 120.000 kr.

Kynntu þér Opel Crossland X
betur á crossland.opel.is

Opel Crossland X

Verð frá 3.190.000 kr.

Tilboðsverð með afslætti
frá **2.990.000 kr.**

Opel Crossland X
er öruggasti bíllinn árið 2017
í sínum flokki, samkvæmt
EURO NCAP.

650.000 kr.

Risakaupauki fylgir

Gjafabréf 300.000 kr. – Afsláttur 200.000 kr.
Toyo vetrardekk að verðmæti 150.000 kr.

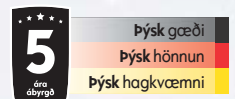
Kynntu þér Opel Grandland X
betur á grandland.opel.is

Opel Grandland X

Verð frá 4.190.000 kr.

Tilboðsverð með afslætti
frá **3.990.000 kr.**

Þýsk gæði
Þýsk hönnun
Þýsk hagkvæmni

Þýsk desembergleði Opel

verður haldin laugardaginn 1. desember
milli 12–16 í nýjum höfudstöðvum
Opel að Krókhálsi 9 og þér er boðið.

THE FUTURE IS EVERYONE'S

Komdu við hjá okkur í nýjum
sýningarsal Opel að Krókhálsi 9.

Sýningarsalir
Krókhálsi 9, Reykjavík, 590 2000
Njarðarbraut 9, Reykjanesbæ, 420 3330

Opnunartímar
Virka daga 9–18
Laugardaga 12–16

Bíllitid
Benna

Samskip umsvifameiri en flesta grunar

Birkir Hólm Guðnason, forstjóri Samskipa, segir mikil sóknartækifæri með nýju leiðakerfi félagsins. Samskip ætli að auka hlutdeild í útflutningi á ferskum afurðum. Viðskiptalífið sé hins vegar í biðstöðu vegna komandi kjaraviðræðna.

Porsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

É g held að fáir Íslendingar átti sig á því hversu stór Samskip eru erlendis og hversu umfangsmikið flutningakerfi fyrirtækið hefur byggt upp gegnum árin," segir Birkir Hólm Guðnason, nýr forstjóri Samskipa á Íslandi, í ytarlegu viðtali við Markaðinn en hann hafði áður starfað í flugbransanum í átján ár og þar af níu ár sem framkvæmdastjóri Icelandair. Hann fer yfir aðgerðir Samskipa sem miða að því að auka hlutdeild

sina í útflutningi íslenskra sjávarafurða, biðstöðuna í viðskiptalífinu sem hefur myndast í aðdraganda komandi kjaraviðræðna og horfur á flugmarkaðinum.

Samskip eru umsvifamikil í flutningum á Íslandi en umsvifin eru þó margfalt meiri þegar lítið er til starfseminnar á heimsvísu. Þau byggja á fjölpátta flutningskerfi þar sem vörur eru fluttar á sjó, með lestum, á vegum og þrómmum. Í október kynntu Samskip á Íslandi stórfelldar breytingar á siglingaleiðum sínum sem fela í sér að í stað þess að sigla á tveimur leiðum verður siglt á þremur. Norðurleið og Suðurleið fara til Evrópu og Strandleið þjónar millilandaflutningum frá höfnunum á Norður- og Austurlandi um Færeyjar til Evrópu. Við þessar breytingar bætist eitt skip í flotann.

Hvers vegna var ákveðið að ráðast í þessar breytingar og hvaða ávinningi skila þær?

„Samskip ákváðu að ráðast í þessar breytingar til þess að sinna betur þörfum viðskiptavina, bæði í innflutningi og útflutningi. Í innflutningi skila þær sér sérstaklega í bættri þjónustu við innflytjendur ferskra afurða. Við afhendingu vörur í Reykjavík á mánudögum og þriðjudögum, degi fyrr, sem auðveldar fyrirtækjum að koma vörum í verslanirnar fyrir helgina," segir

Það er sameiginlegt hagsmunamál atvinnulífsins og annarra að kjaraviðræðurnar leiði til stöðugleika.

Birkir Hólm Guðnason

Birkir. Hann bætir við að nýja siglingakerfið styttri flutningstímann á milli meginlands Evrópu og Íslands, og auki getu til að takast á við frávik vegna veðurs eða seinkana í erlendum höfnum.

„Breytingarnar skila sér einnig í bættri þjónustu fyrir útflytjendur á ferskum fiski þar sem nýir brottfarardagar tryggja afhendingu inn á Bretlandsmarkað og á meginland Evrópu á sunnudögum og mánuðögum. Þannig er hægt að koma ferskum fiski á markað á mánudegi.“

Nýja siglingakerfinu er meðal annars ætlað að auka hlutdeild í útflutningi á sjávarafurðum og endurspeglast sú áhersla í nýlegu samstarfi Samskipa og fiskeldisfyrirtækisins Arnarlax. Samskip munu annast útflutning á afurðum Arnarlax frá Bíldudal og innflutning

Samskip i hnotskurn

Samskip hafa byggt upp víðfeðmt flutningakerfi sem teygir anga sína víða. Fyrirtækið er í 72. sæti yfir stærstu skipafélögin samkvæmt vefsíðunni Alphaliner sem skráir umsvif hundrað stærstu skipafélaganna. Á Íslandi starfa um fimm hundruð manns hjá Samskipum en hjá móðurfélaginu, sem hefur höfuðstöðvar í Rotterdam, starfa um fimmtán hundruð manns.

65

skrifstofur í 26 löndum í Evrópu

668

milljóna evra velta árið 2017

1.670

starfsmenn

20

gáma- og frystiskip

750

flutningabílar

á aðföngum fyrir fyrirtæki. Flutningaskip Samskipa hefur vikulega viðkomu á Bildudal á miðvikudögum. Þaðan verður siglt um Reykjavík, skipið kemur til Hull í Bretlandi á sunnudögum og siglir svo áfram til Rotterdam.

„Aðgangur að viðtæku neti flutninga er lykilatriði þegar kemur að útflutningi og markaðssetningu á íslenskum sjávarafurðum. Arnarlax vill flytja afurðir sínar til Bretlands og meginlands Evrópu, og Suðurleiðin hentar þeim því vel,“ segir Birkir. „Þetta er allt hluti af þjónustu við framleiðendur og útgerð í landinu og undir hana falla líka kæli- og frystigeymslur og heildstæð þjónusta sem snýr að umsýslu með fisk.“

Kæligeymslan Svala fær hundruð tonna af ferskum fiski frá miðnætti og fram eftir nóttu sem bátar hafa komið með að landi síðdegis. Fiskurinn fer í fiskvinnslur og fiskbúðir snemma morguns og seinni partinn er kæligeymslan nýtt fyrir fisk sem Samskip flytja til kaupenda erlendis.

„Svala var hönnuð í samstarfi við viðskiptavininn okkar en ein af óskum þeirra var að innrétta fullbúið skoðunarherbergi þar sem hægt er að kanna gæði fiskisins áður en hann er fluttur úr landi.“

Er reksturinn í hagkvæmri stærð eða eru tækifæri til vaxtar?

„Það eru alltaf tækifæri til vaxtar. Þetta snýst um að aðgreina sig frá öðrum fyrirtækjum á markaðinum og ég tel að Samskip eigi töluvert inni og geti sótt fram. Markmið mitt er að vinna með móðurfélaginu í Rotterdam að því að auka samkeppnishæfni þannig að við getum nýtt leiðakerfi, stærðarhagkvæmni og viðtækt þekkingarnet Samskipa til þess að þjónusta viðskiptavini með skilvirkari og hagkvæmari hætti en áður.“

Birkir segir að erlendis hafi þróunin verið á þá leið að fyrirtæki séu farin að úthýsa þeirri starfsemi sem er ekki hluti af kjarnastarfseminni, þar á meðal vörubílaakstri. „Ég held að í framtíðinni muni þessi þróun koma til Íslands líka og þá felast tækifæri í því að veita allhliða þjónustu á flutningamarkaði.“

Viðskiptalífíð biður átekta

Hagnaður Samskipa á Íslandi nam tæplega 1,9 milljónum evra, jafnvirði 252 milljóna króna, á síðasta ári og dróst saman um 42 prósent frá fyrra ári þegar hann var tæpar 3,2 milljónir evra. Flutningstekjur félagsins námu 175,5 milljónum evra, sem jafngildir 21,8 milljörðum króna, í fyrra og jukust um 10 prósent á milli ára. Aðspurður segir Birkir að kólnun í íslenska hagkerfinu hafi haft áhrif á reksturinn í ár.

„Þetta rekstrarár hefur verið ágætt heilt yfir en það er ekki jafn gott og síðasta ár. Við erum að sjá samdrátt í bilainnflutningi og svo

virðist sem viðskiptalífíð sé í biðstöðu vegna kjarasamninganna sem eru fram undan. Það er eins og fólk og fyrirtæki vilji biða og sjá hvernig málin þróast næstu mánuði og sjálfur hef ég áhyggjur af stöðunni. Það er sameiginlegt hagsmunamál atvinnulífsins og annarra að kjaraviðræðurnar leiði til stöðugleika enda hafa sveiflur hagkerfisins háð atvinnulífnu.“

Spurður um áhrif oliuverðs á reksturinn segir Birkir að Samskip og önnur fyrirtæki í skipaflutningum verji sig fyrir sveiflum í oliuverði með því að leggja sérstakt eldsneytisgjald á. „Það nær hins vegar ekki að dekkja kostnaðinn og sveiflurnar að fullu og því hafa mjög skarpur hækkningar áhrif á reksturinn,“ segir hann. Þá séu Samskip varin fyrir gengissveiflum upp að vissu marki þar sem kostnaður er bæði í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

Til næstu tíu ára held ég að við séu mikil tækifæri til vaxtar bæði í flugi og ferðaþjónustu.

Birkir Hólm Guðnason

10%
er minnkun kolefnisþors skipaflutninga Samskipa samkvæmt fimm ára áætlun fyrirtækisins.

Hverjar eru helstu áskoranirnar í rekstrinum?

„Helstu áskoranirnar felast í því að það er alltaf gerð aukin krafa um að koma ferskum afurðum á markaði erlendis með sem skjótustum hætti. Aðrar áskoranir eru breytt kauphegðun einstaklinga og fyrirtækja sem kallar á nýja hugsun og lausnir í flutningageiranum sem og öðrum geirum. Við erum að sjá fyrirtæki í flutningageiranum þróa svokallaðar „track-and-trace-lausnir“ þannig að viðskiptavinir geti fylgt vörunni eftir. Það er meiri áhersla á stafræna þróun enda eru mörg fyrirtæki að þróast í það að vera hugbúnaðarhús frekar en framleiðslufyrirtæki,“ segir Birkir. Samskip eru að hans mati í góðri stöðu til að takast á við samkeppni bæði innanlands og erlendis en þó eru ýmsar ytri breytur sem geta haft áhrif.

„Við eigum til að mynda eftir að sjá hvernig Brexit þróast og hvaða áhrif útganga Bretlands úr Evrópu-sambandinu hefur á flutninga, ef einhver. Vörur þurfa áfram að komast á milli landa hvernig sem málin þróast.“

Íslensku flugfélögin samkeppnishæf

Birkir lét sem áður sagði af stórfum sem framkvæmdastjóri Icelandair í kjölfar skipulagsbreytinga hjá flugfélaginu sem kynntar voru fyrir ári.

„Ég fékk fjölmörg tilboð hér heima og erlendis en ég lofaði sjálfum mér að taka 6-9 mánaða fri. Í raun leit ég á þetta sem hálfleik eftir að hafa verið á fullu í fluginu í átján ár og fannst spennandi að róa á önnur mið. Þegar mér bauðst forstjórastarfið hjá Samskipum leit ég svo á að það passaði vel við reynslu mína og nám. Ég vildi starfa hjá alþjóðlegu fyrirtæki og fannst þetta spennandi bransi.“

Á hluthafafundi Icelandair á föstudaginn verður tillaga um samþykki á kaupum félagsins á öllu hlutafé WOW air borin undir hlutafélaginu en samkvæmt tilkynningu frá Icelandair fyrr í vikunni er ólíklegt að allir fyrirvarar vegna kaupa félagsins á WOW air verði uppfylltir fyrir fundinn.

Hvernig meturðu stöðu íslensku flugfélaganna?

„Þetta eru áhugaverðir tímar og það er spennandi að fylgjast með úr fjarlægð því þetta er mikilvægt fyrir ferðaþjónustuna og íslenskt efnahagslíf hver þróunin verður úr þessu.“

Er íslensku flugfélögin samkeppnishæf eins og sakir standa?

„Já, ég held það. Þetta snýst að miklu leyti um tengingar á milli Evrópu og Bandaríkjanna og þar eru félögin með nokkurra prósentna markaðshlutdeild. Þannig er enn eftir miklu að slægjast með því að bjóða upp á hagkvæmasta eða stysta ferðatímamann á milli Evrópu og Bandaríkjanna og einnig með því að geta boðið upp á svokallað „stop over“ á Íslandi,“ segir Birkir.

„Flugbransinn einkennist af miklum sveiflum. Það koma hryðjuverkaárásir, efnahagshrun eða eldgos. Þú þarft bara að búa þig undir að geta tekist á við sveiflur. Til næstu tíu ára held ég að það séu mikil tækifæri til vaxtar bæði í flugi og ferðaþjónustu.“

Hvað er líkt og ólíkt með skipaflutningum og flugbransanum?

„Það er margt líkt með skipaflutningum og fluginu. Þú ert með leiðakerfi og þarft að leggja mikla áherslu á áreiðanleika, góða þjónustu og stundvísni og nýtingu. Eins þarftu að vakta einingakostnaðinn. Reynsla mín af bestun flutningakerfa og nýtingar munu því koma sér vel í þessu starfi en það er vissulega aðrar skammstafanir sem maður er enn að læra.“ segir Birkir.

„Það sem er ólíkt með þessum atvinnugreinum endurspeglast í myndlíkingunni um að snúa flugvél við og að snúa við skipi. Hjá Icelandair voru kannski 60-80 flug á dag en hér eru 2-3 ferðir á viku þannig að það er ekki sami hraði.“

Ekki fyrsta starfið hjá Samskipum

Ráðning Birkis var ekki í fyrsta sinn sem leiðir hans og Samskipa hafa legið saman.

„Ég vann fyrir Flutningamiðstöð Norðurlands tvö sumur og sigldi eitt sumar á skipi Samskipa. Svo skrifaði ég lokaverðnið fyrir Samskip þegar ég var í masters-námi í alþjóðaviðskiptum í Danmörku. Þetta fyrirtæki hefur því alltaf staðið mér nærri,“ segir Birkir.

Skipaflutningar byggjast á stórum og löngum samningum á milli fyrirtækja en flugfélögin eru meira á neytendamarkaði. Auk þess erum við að bjóða upp á allhliða flutningaþjónustu ólíkt flugfélagunum.“

Skýr markmið í umhverfismálum

Nýbirt samantekt Hagstofu Íslands á losun koltvísýrings sýnir að sjóflutningar eigi minnstan hlut í heildarlosun á Íslandi. Á tímum vaxandi umhverfisvitundar má því búast við að skipaflutningar haldi velli að sögn Birkis.

„Þumalputtareglan í samamburði á flutningum með flugvélum og skipum er sú að fyrir hvert flutt tonn af farmi séu gróðurhúsaafrif flugvélar um 10-15 sinnum meiri en skipsins,“ segir Birkir.

„Við erum með skýr markmið í umhverfismálum og við ætlum að minnka kolefnisþors í innanlandsflutningunum um 11 prósent á fimm ára tímabili, þ.e.a.s. frá 2015 til 2020 og í skipaflutningum um 10 prósent á sama tímabili. Auk þess ætlum við að auka flokkun á endurnýtanlegum úrgangi úr 46 prósentum í 60 prósent. Þannig erum við að vinna markvisst að því að minnka kolefnisþorið,“ segir Birkir.

Sem dæmi um umhverfisvæna fjárfestingu af hálfu Samskipa nefnir hann uppbyggingu sólarorkuvers fyrir kæligeymslu í Rotterdam. Þar hafi verið settar upp sólarcellur sem þekja 7.500 fermetra og raforkuframleiðsla þeirra sé um 750 þúsund kílóvattstundir á ári sem er sirka raforkuþörf 250 þúsund smærri heimila.

Þá keyptu Samskip norska skipafélagið Nor Lines AS um mitt síðasta ár en kaupunum fylgdu tvö skip sem bæði ganga fyrir sljótandi jarðgasi.

„Þessi skip skipta máli út frá umhverfisstefnu Samskipa því þau losa t.d. ekki kófnunarefnisoxíð út í andrúmsloftið. Þau lágmarka losun á brennisteinsdioxíði og losa um 70 prósent minna af koltvísýringi á hvert flutt tonn á kílómetra heldur en vöruflytningabílar. Skipin eru talsvert hagkvæmari þegar kemur að orkunýtingu í samanburði við skip sem brenna hefðbundinni skipaolíu og þau gefa góð fyrirheit um hvað sé mögulegt í framtíðinni.“

Aftur í vanda tíu árum eftir ríkisaðstoð

Rótgrónir bílaframleiðendur þurfa að fjárfesta ríkulega til að svara kalli breyttra tíma. Þess er vænst að bílar verði í auknum mæli sjálfakandi í deiliahagkerfinu, knúnir rafmagn. Þær fjárfestingar munu reyna verulega á fyrirtækin. Tíu ár eru frá því að bandaríska ríkið bjargaði bílaframleiðendum.

Tíu árum eftir að bandarísk stjórnvöld hlupu undir bagga með tveimur stórum og rótgrónum bílaframleiðendum þar í landi þegar fjármálakreppan stóð sem hæst vaknar aftur spurningin hvort þeir eigi sér viðreisnar von andspænis þeirri tæknibyltingu sem virðist vera handan við hornið. Munu hefðbundnir bílaframleiðendur finna sína fjöl þegar bílar verða í auknum mæli sjálfakandi í deiliahagkerfinu, eflaust knúnir rafmagn? Financial Times veltir upp þessari spurningu.

Til að bílaframleiðendur geti staðist tímans tönn þurfa þeir að fjárfesta fyrir milljarða dollara til að þróa og framleiða sjálfakandi bíla og leita leiða hvernig megi reka stóran flota með arðbærum hætti.

Bílaframleiðendurnir sem bandarískir stjórnmalameðmenn réttu hjálparhönd árið 2008 voru General Motors og Chrysler. Ford þáði ekki neyðaraðstoð.

Aðhaldsaðgerðir breyta miklu

Stjórnendur í bilgreininni segja að aðhaldsaðgerðir sem ráðist var í fyrir tíu árum hafi gert það að verkum að stóru framleiðendurnir þrír geti selt hefðbundna bíla með hagnaði og fjárfest í framtíðarverkefnum sem fyrir áratug hafi fáið látið sér detta í hug að væru handan við hornið.

Al Koch, sérfræðingur í endurskipulagningu fyrirtækja hjá Alix-Partners, segir að fjárfestingin sem bílaframleiðendurnir þrír standi frammi fyrir til að geta keppt í breyttum heimi myndi reyna allverulega á efnahagsreikninga fyrirtækjanna með hætti sem hefði ekki sést frá tímum kreppunnar miklu. Stóra spurningin sé hvort stjórnendur fyrirtækjanna geti ríkið þau með skynsamlegum hætti á sama tíma og þau þurfi að fjárfesta í auknum mæli í nýjum verkefnum og sala á bílum,

General Motors, framleiðandi Chevrolet Corvette, nýtti endurskipulagninguna fyrir tíu árum til að losa sig m.a. við Hummer. NORDICPHOTOS/GETTY

Gjaldprotameðferð General Motors var það besta sem hent gat fyrirtækið.

Al Koch, sérfræðingur í endurskipulagningu fyrirtækja

Við smelltum ekki bara varalit á svinið og skelltum því aftur í svinautiuna.

Steve Rattner leiddi björgunarstarf bílaframleiðenda fyrir bandarísk stjórnvöld

sem sé sveiflukennnd, sé að dragast saman.

Steve Rattner, sem leiddi björgunarstarfið í tíð Baracks Obama, segir að hugmyndin fyrir tíu árum hafi verið að endurskipuleggja bílaframleiðendurna í eitt skipti fyrir öll. „Við smelltum ekki bara vara-

lit á svinið og skelltum því aftur í svinautiuna.“ Ríkissjóður hafi fjárfest fyrir 82 milljarða dollara, hafi fengið 72 milljarða til baka en 10 milljarðar dollara hafi lent á bandarískum skattgreiðendum sem hafi þó bjargað heilli atvinnugrein og einni milljón starfa.

Rattner segir að það sé nokkuð góður árangur miðað við aðrar ráðstafanir bandarískra stjórnvalda í fjármálakrisunni 2008, og skattgreiðendur fái enn greiddan arð vegna fjárfestingarinnar. „Við lækkuðum rekstrarkostnað þeirra þannig að þeir gætu hagnast á því að selja 10 eða 10,5 milljónir bíla á ári í stað þess að þurfa að selja 16 til 17 milljónir bíla.“

Komu á hnjúnum ... á einkapotum

Það var fyrir tíu árum í þessum mánuði sem forstjórarnir Ford, General Motors og Chrysler fóru til Washington til að óska eftir ríkisaðstoð til að fyrirtækin gætu komist í gegnum fjármálahrunið 2008. Nema hvað þeir ferðuðust með bráðvörð á einkapotum til að biðja um að fá háar fjárhæðir að láni. Eftir á að hyggja hefðu þeir mögulega getað sagt sér að það myndi valda fjáðrafoki meðal þingmanna og almennings.

Fyrirtækin áttu um sárt að binda

82

milljarðar dollarar runnu til GM og Chrysler úr ríkissjóði Bandaríkjanna árið 2008.

og töpuðu milljörðum dollara á ári. Ford hafði til dæmis veðsett allar eigur sínar, þar á meðal vörumerkið sitt. Tveir útgjaldaliðir voru sem myllusteinnum um háls risanna þriggja. Annars vegar kostnaður vegna heilbrigðisþjónustu fyrrverandi starfsmanna á eftirlaunum og hins vegar óhagstæðir kjarasamningar sem neyðdu fyrirtækin til að greiða starfsmönnum fyrir að sitja aðgerðalausir. Verst af öllu var þó að bandarískir neytendur vildu ekki bílana þeirra.

GM og Chrysler urðu gjaldþrota skömmu eftir að Obama settist í forsetastól og var björgunarféð nýtt til að halda þeim á floti á meðan reksturinn var endurskipulagaður. Viðmælandi Financial Times segir að Fiat hafi fengið Chrysler á silfurfati. Ford hlaut ekki sömu orlög og hélt Ford-fjölskyldan velli í hlutfahaföpunum.

Gjaldprot til góðs

Koch, sem stýrði endurskipulagningu General Motors, segir að segja megi að gjaldprotameðferð hafi verið það besta sem hafi getað hent fyrirtækið. „Það gaf okkur færi á að ráðast í aðgerðir sem annars hefðu verið óhugsandi,“ segir hann. Seglin hafi verið dregin saman og það hafi lagt grunninn að glæsilegri endurveisni GM.

Bob Lutz, varaformaður stjórnar GM í björgunaraðgerðunum, segir að helsti kostur gjaldprotameðferðarinnar hafi verið sá að hægt hafi verið að losna við vörumerki sem var ofaukið án þess að greiða bílasölum háar fjárhæðir í bætur. Hætt var framleiðslu Saturn, Hummer og Pontiac.

Annar kostur hafi verið að ríkisstjórnin hafi þrýst á verkalyðshreyfingu bilgreinarinnar til að leyfa bílaframleiðendum að hætta að greiða starfsmönnum sem sátu auðum höndum 95 prósent af launum þeirra vegna þess að bilaverksmiðju hefði verið lokað eða framleiðsla stöðvast tímabundið.

Tíu árum eftir að stjórnvöld kusu að bjarga bílaframleiðendum frá gjaldþroti eru áskoranirnar miklar en af öðrum toga en þá.

helgivilfill@frettabladid.is

Kauphöll í Kísildal mætir mótsþyrnu

Stjórnarmaður í verðbræfaftirliti Bandaríkjanna hefur sett sig upp á móti hugmyndum um að í Kísildalnum verði komið á fót hefðbundinni kauphöll fyrir nýsköpunarfyrirtæki, herma heimildir The Wall Street Journal.

Hugmyndin að baki kauphöllinni The Long-Term Stock Exchange er að því lengur sem hluthafi hafi átt í fyrirtæki því meira vægi hafi hann á hluthafafundi. Þeir sem standa að fyrirtækinu, sem meðal annars eru Marc Andreessen fjárfestir og Reid Hoffmann, stofnandi LinkedIn, hafa sagt að með þessu móti geti fyrirtækin lagt aukna áherslu á að móta stefnuna til framtíðar og það dragi úr þrængingri frá fjárfestum sem horfi til skemmti tíma og hvetji fleiri sprotafyrirtæki til að safna fé á hlutabréfamörkuðum.

Marc Andreessen fjárfestir.

Robert Jackson Jr., stjórnarmaður í Verðbræfaftirlitinu, er sagður óttast að það muni tryggja stofnendum og fjárfestum sem leggja til fé snemma á æviskeiði fyrirtækis mikil völd á kostnað annarra hluthafa.

Verðbræfaftirlitið þarf að samþykka stórtækar breytingar á starfsemi kauphalla og geta stjórnarmenn hægt á umsóknarferlinu með því að kalla eftir því að stjórnin kjósi um málið. Jackson tók fram fyrir hendurnar á starfsfólki eftirlitsins þegar það hugðist samþykka umsókn kauphallarinnar. – hvj

Amazon er orðið að auglýsingarisa

Amazon hefur nú náð þriðja sætinu þegar kemur að auglýsingasölu á netinu í Bandaríkjunum. Eftu tvö sætin skipa Alphabæt, móðurfélag Google, og Facebook. Amazon er einungis með 4 prósentum markaðshlutdeild en umsvifin fara hratt vaxandi og starfsfólki fjölgar að sama skapi, segir í frétt The Wall Street Journal.

Eflaust munu tekjur Amazon af auglýsingasölu tvöfaldaðast í ár og nema um 5,8 milljörðum dollara. Það er meira en samanlögð aukning auglýsingatekna alla sjónvarpsstöðva í heiminum. Það eru ekki einungis fjölmiðlar sem finna fyrir sókn Amazon heldur einnig verslunarkeiðir á borð við Walmart og Target sem fá greitt frá vörumerkjum fyrir vel valdar staðsetningar í verslunum.

Netrisinn hefur fjárfest í nýrri starfsemi á undanföllum árum,

Jeff Bezos, stofnandi og forstjóri Amazon. NORDICPHOTOS/GETTY

eins og matvöruverslun og sjónvarpsefni, en auglýsingasalan er sögð vera með mikla framlegð. Stefnir er á að opna höfuðstöðvar í New York sem mun efla samband Amazon við auglýsingaheiminn og augðvelða fyrirtækinu að ráða auglýsingafólk.

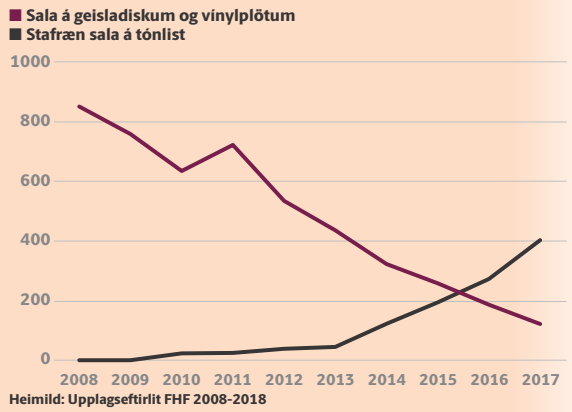
Stór hluti af auglýsingatekjum Amazon kemur frá vefverslun þess,

því fyrirtæki greiða fyrir að vera ofarlega í leitarniðurstöðum. Vörurnar eru merktar með víðeigandi hætti. Auk þess er til dæmis boðið upp á auglýsingar í myndskráum sem birtast meðal annars í Fire TV og auglýsingar á kössum utan af vörnum. Amazon hjálpar líka fyrirtækjum við að auglýsa á vefjum sem er ekki í þeirra eigu. – hvj

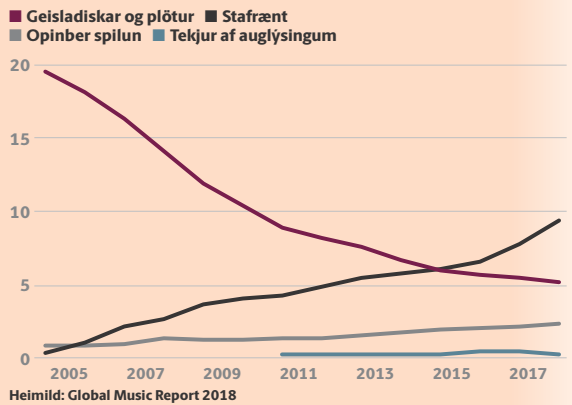

Streymisþjónustan Spotify kom til Íslands árið 2013 og hefur vaxið verulega á fáum árum. NORDICPHOTOS/GETTY

Tekjur af sölu tónlistar á Íslandi (i m. kr. núvirt)

Tekjur af sölu tónlistar á heimsvísu (millj. dala)

Verður byltingunni streymt?

Sölvi Blöndal
hagfræðingur og stjórnarformaður Öldu Music

2016 dróst sala hér á landi á upptekinni tónlist saman um 46% að raunvirði. Þannig var jafnvel á tímabili talað um að sala upptekinnar tónlistar tilheyrði fortíðinni.

Stóru tónlistarfyrirtækin voru til-tölulega sein að bregðast við þessari þróun, meðal annars vegna þess að erfiðlega gekk að finna heppilegar leiðir til að bregðast við þeirri þróun sem var að eiga sér stað. Framan var því fyrst og fremst gripið til laga-úrræða til að stöðva stafræna dreifingu tónlistar en þær aðgerðir voru dæmdar til að mistakast þar sem ólöglegt niðurhal naut vinsælda og tónlistarfyrirtækin gátu ekki boðið neytandanum upp á annan hagkvæman stafrænan valkost.

Árið 2006 bjó sænska fyrirtækið Spotify til viðskiptamódel fyrir bransann sem virkaði. En fyrirtækið var skipað einstaklingum sem áður höfðu starfað í auglýsingamennsku. Módelið kallast streymi, en þar greiðir notandinn fasta upphæð mánaðarlega fyrir afnot af efni og eigandi efnisins fær svo greitt í samræmi við þá notkun. Segja má að módelið sé lýðræðislegt og neytendavænna en eldra módelið sem ekki tók mið af eiginlegri notkun neytandans. Spotify sló í gegn með þessu viðskiptamódeli og í dag hafa öll stærstu tækniyrirtæki heims blandað sér í samkeppnina um streymisnotendur. Í dag er fjöldi streymisnotenda á heimsvísu um einn milljarður (fyrir utan YouTube) og vex stöðugt. Á Norðurlöndum hafa 80% fólks á aldrinum 12-65 ára notað að minnsta kosti eina streymisþjónustu. Streymisþjónustan Spotify kom til Íslands árið 2013 og hefur vaxið verulega á örfáum árum. Í dag eru 85 þúsund greiddandi notendur á Íslandi og hefur þeim fjölgað um 75% á liðlega tveimur árum. Ef marka má vinsældir streymis á Norðurlöndum má búast við enn frekari vexti streymis á Íslandi á næstu misserum og árum. Streymið hefur gerbreytt við-

Umbreytingatímabili afþreyingar- iðnaðarins er ekki lokið en eyðimerkurgangan er að baki og bjartari tímar blasa nú við.

skiptum í tónlistarheiminum til hins betra bæði fyrir tónlistarmenn og útfendur. Þannig jukust tekjur af sölu tónlistar á heimsvísu árið 2017 um 8% en það er þriðja árið í röð sem tekjur aukast. Þessi aukning er að mestu leyti tilkomin vegna mikillar aukningar á stafrænni sölu tónlistar alls staðar í heiminum. Þróunin hefur verið með svipuðum hætti á Íslandi, en tekjur af sölu tónlistar byrjuðu að aukast aftur árið 2016 og jukust um 14% að raunvirði árið 2017. Hlutfall stafrænnar sölu tónlistar af heildarsölu nemur nú 77% og hefur aldrei verið hærra.

Eins og oft áður í sögu dægurtónlistar er það unga kynslóðin sem leitt

hefur þær breytingar sem orðið hafa. Hlutfallsleg notkun fólks á aldrinum 12-25 ára er margföld miðað við notkun 25 ára og eldri. Á næstu árum má líklega búast við aukinni notkun eldri hópa eftir því sem aðgengi og notendaviðmót einfaldast og verða algengari í notkun. Fyrr en varir má því gera ráð fyrir því að eldri kynslóðir streymi sínu afþreyingarefni rétt eins og yngri kynslóðir gera í dag. Umbreytingartímabili afþreyingar- iðnaðarins er ekki lokið en eyðimerkurgangan er að baki og bjartari tímar blasa nú við. Það er því ljóst að Gil Scott Heron hafði rétt fyrir sér, byltingunni verður ekki sjónvarpað, henni verður streymt.

Umhverfisvænir Bleksprautuprentarar

Fyrir fyrirtæki og stofnanir

EPSON WorkForce Pro RIPS A3 og A4
RIPS blekhyliki, prenta allt að 86.000 blöð á hylki. Fyrsta blað prentast út eftir aðeins 5 sek.

Hagkvæm og umhverfisvæn prentun:

- 94% minni úrgangur*
- 96% minni orkunotkun*
- 92% minna kolefnisspor*

Margir tengimöguleikar. Einnig fánlegir einlita (svartur).

Hagstætt verð - frá kr. 149.000,-

Gylfaflöt 24 - 112 Reykjavík
Sími: 577 7777 - www.hpalsson.is

* www.epson.eu/make-the-switch * www.epson.eu/inksavingsaving

Teikningaprentarar - Ljósmyndaprentarar - Skiltaprentarar - Limmiðaprentarar - Skrifstofuprentarar

% 8.535

% 1.3323

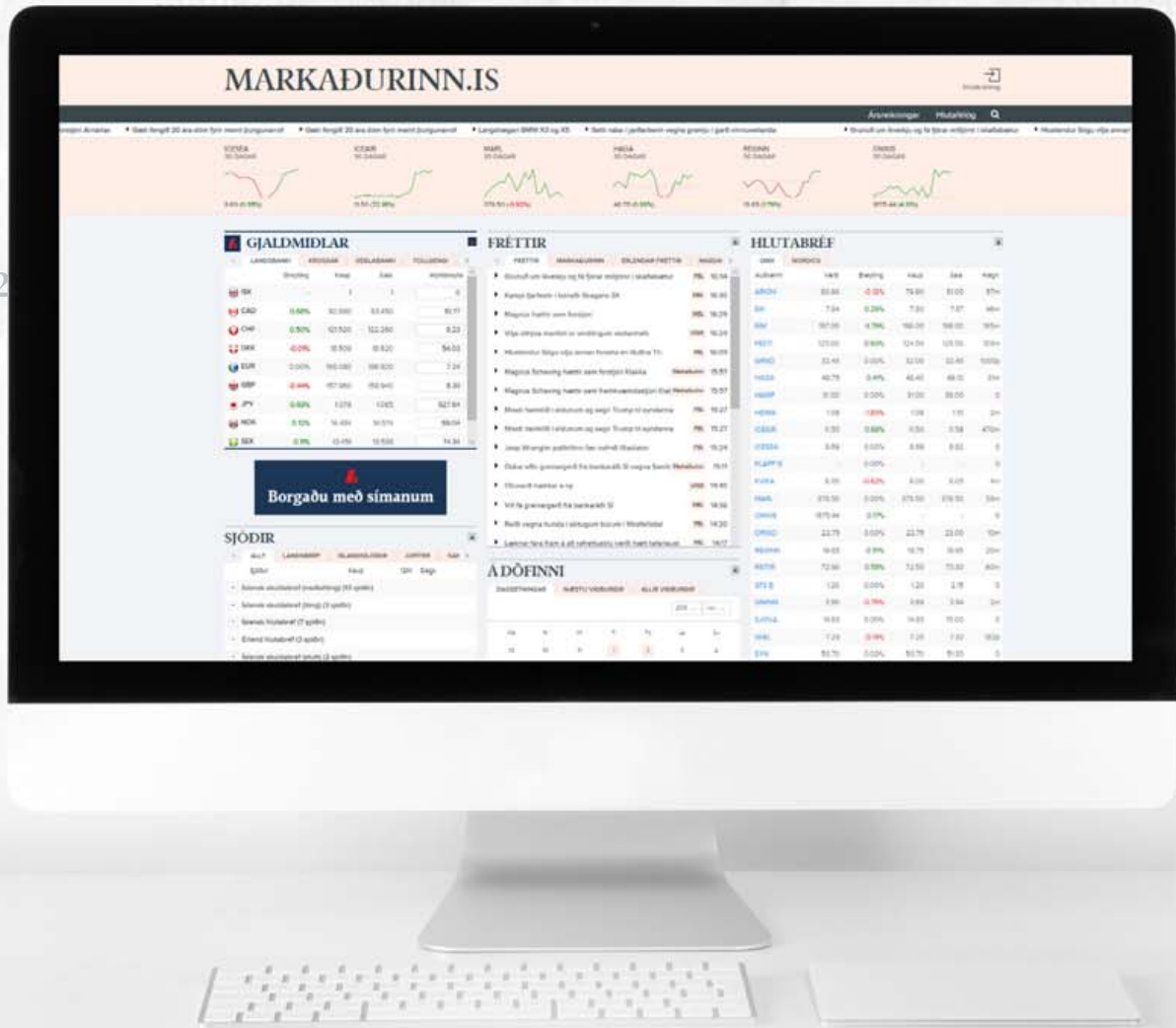
% 8.535

MARKADURINN.IS

NÝR VEFUR FYRIR VIÐSKIPTALÍFIÐ

% 1.3323

% 8.535

% 9.42

% 8.535

535

- INNLENDAR OG ERLENDAR VIÐSKIPTAFRÉTTIR
  - GENGI HLUTABRÉFA OG GJALDMIÐLA
  - ÁVÖXTUN SJÓÐA OG SKULDABRÉFA
  - HVAÐ ER Á DÖFINNI Í VIÐSKIPTALÍFINU
- KAUP Á ÁRSSKÝRSLUM OG UPPLÝSINGUM ÚR HLUTHAFASKRÁ

Skotsilfur

Breytinga að vænta?

Pórdís Kolbrún Reykjavíkur Gyfja-dóttir, iðnaðar- og nýsköpunar-ráðgjafi, hefur falið **Sigurði Kára Kristjánssyni**, hæstaréttarlögmann og fyrrverandi þingmanni Sjálfstæðisflokksins, að vinna sérstaka greiningu á lagaumhverfi samkeppnismála hér á landi. Mjög hefur verið kallað eftir því undanfarin misseri, sérstaklega af hálfu atvinnulífsins, að íslensku samkeppnislögin verði endurskoðuð og samkeppnisfyrivöld lagi sig jafnframt að breyttum veruleika. Eftirlitið megi ekki vera svo stíft að það standi í vegi fyrir eðlilegri hagregningu í atvinnulífinu. Eru vonir bundnar við að vinna Sigurðar Kára muni leiða til breytinga í þessum málum.

Óheppilegt

Sturla Sighvatsson, einn af stofnend- um Heimavalla, komst í fréttirnar í síðustu viku þegar greint var frá því að veðkall hefði verið gert í bréfum hans í leigufélaginu. Missti hann þannig yfirráð yfir stærstum hluta bréfanna. Sturla vísaði þessu á bug og sagðist ætla að kaupa öll bréfin aftur með framvirkum samningi hjá Arion banka. „Þeir eru að kaupa bréf fyrir mig núna og út þessa viku. Eg mun á endanum eiga sama magn bréfa og ég átti áður, og jafnvel meira.“ sagði hann. Kunnugir segja ummælin afar óheppileg af hálfu Sturlu, sem hefur verið stórn hluthafi í Heimavöllum, og jafnvel fela í sér markaðsmisnotkun.

Engar hótanir?

Starfsmaður Eflingar skrifaði grein í vikunni þar sem hann reyndi að sannfæra lesendur um að engar hótanir fæstust í kröfum verkalds- hreyfingarinnar. Ekki ætti að litja svo á Formáður sama stéttarfélags var ekki lengi að sýna fram á hið gagnstæða en hún sagði í viðtali sama dag að verkföll og stóratök þyrftu í eðli sínu ekki að vera slæm. Slíkt gæti verið „óumflýjanlegt“. **Ragnar Þór Ingólfsson**, formaður VR, bætti um betur og sagði þetta vera „einhvers konar stríð sem verkalds- hreyfingin í“.

Kaupóðir á svörtum föstudegi

Segja má að kaupæði hafi runnið á Brasíliubúa síðasta föstudag, hinn svonefnda svarta föstudag, sem er talinn stærsti verslunardagur í ríkjum víða um heim. Sjónvörpin ruku út í verslun raftækjakeðjunnar Fast Shop í miðborg São Paulo, stærstu borgar Brasíliu, en hundruð stykkja seldust upp á innan við klukkutíma. Dagurinn á rætur sínar að rekja aftur til ársins 1932 og er sagður marka upphafið að jólaversluninni NORDICPHOTOS/GETTY

Gagnagnótt

Gunnar Gunnarsson, forstöðumaður greiningar og ráðgjafar hjá Creditinfo

Gagnagnótt eða „big data“ er tiskuhugtak sem vísar í hið mikla magn gagna sem safnað er í heiminum í dag, fjölbreytileika þeirra og þann mikla hraða sem gögnin verða til á. Á Íslandi safna ekki margir aðilar gögnum í svo stórum stíl að það verðskuldi þennan stimpil. Frekar ætti að tala um „small data“ eða „medium data“ í því samhengi. Þessi grein fjallar því frekar um hinn mikla fjölbreytileika gagna sem notuð eru á Íslandi og um allan heim við ákvarðanatöku, oft sjálfvirka.

Á Íslandi er staðan sú að mikið magn af upplýsingum er orðið aðgengilegt á vélrænan, sjálfvirkan hátt með svokölluðum vefþjónustum. Í sinni einföldustu mynd þýðir það að eitt tölvukerfi getur

kallað eftir gögnum frá öðru tölvukerfi án aðkomu mannshand- arinnar, en þó þarf oftast samþykki notanda fyrir notkun gagnanna. Til dæmis er hægt er að taka einfaldar lánaákvæðanir til einstaklinga sjálfvirk, á nokkrum sekúndum, byggt á fjölbreyttum upplýsingum, svo sem lánsþæfismati og skuldastöðu, með vefþjónustum. Ef lánveitingin er vegna bílakaupa er hægt að nálgast allar upplýsingar um bílinn sjálfvirk frá Samgöngustofu og ef hún sýnt um fasteignir má nálgast fasteignaupplýsingar á sama hátt úr Fasteignaskrá.

Ef fjárhæðin er það há að framkvæma þarf greiðslumat þá er líka hægt að gera það sjálfvirk með sérstökum samþykki lántakans því Ríkisskattstjóri hefur búið til vefþjónustur fyrir upplýsingar úr staðgreiðsluskrá. Handan við hornið eru svo til dæmis rafrænar þinglýsingar, metnaðarfull áform ríkisstjórnarinnar um stafræna framtíð auk aðgangs að alls kyns upplýsingum sem einstaklingar munu geta deilt sjálfir eftir innleiðingu nýju persónuverndarlaganna.

Fyrir vissa þjóðfélagshópa á

Á Íslandi er staðan sú að mikið magn af upplýsingum er orðið aðgengilegt á vélrænan, sjálfvirkan hátt með svokölluðum vefþjónustum.

Íslandi og einnig víða erlendis er ekki alltaf um jafnaudangar garð gagna að gresja. Sem dæmi má nefna að þegar ungir bílstjórnar eru tryggðir er ekki mikið vitað um þá og því erfitt að meta hverjir eru áhættusæknir og hverjir ekki. Að minnsta kosti hafa tær mismunandi leiðir verið skoðaðar erlendis til að bregðast við þessu. Ein er að setja mælitæki í bifreiðir og fylgjast með aksturslagi og láta svo iðgjöld fara að hluta til eftir því hversu varlega er farið. Einn galli á þessu er að slík tæki geta verið dýr og bilana- gjörn og upplýsingarnar liggja ekki fyrir strax. Til að mæta því hefur verið prófað að senda bílstjórana í stutt sálfræðiþróf sem meðal annars er ætlað að meta áhættusækni. Skoðanir hafa sýnt að slík þróf virka vel til að meta unga bílstjóra.

Annað dæmi má finna í Afríku

þar sem innviðir samfélagsins eru ekki jafnþróaðir og á Vesturlöndum. Þar hefur stór hluti samfélagsins ekki verið í viðskiptum við fjármálastofnanir og því litill fjárhagsleg saga til staðar. Í sumum löndum hefur verið gripið til þess ráðs við lánveitingar að nota upplýsingar um simanotkun einstaklinga. Dæmi um slíkar upplýsingar eru hvaða forrit eru sett upp, hvernig aðilinn notar simann auk upplýsinga um greiðsluhegðun úr símunum. Símar hafa í fjölda ára verið notaðir við greiðslumiðlun í Afríku, til dæmis í gegnum forrit eins og M-Pesa. Einnig eru notuð sviðuð sálfræðiþróf og rædd voru hér að ofan til að gefa mynd af persónuleika lántakans.

Það er því ljóst að margar tegundir gagna eru til og margar þeirra eru aðgengilegar á sjálfvirkan hátt með samþykki einstaklingsins. Einnig sjáum við að ef gögnin eru ekki til þá má nota imyndunarafið til að nota óhefðbundin gögn eða hreinlega búa til ný gögn. Tækifærin eru því ótalmörg til að auka sjálfvirkni og taka öruggar, hraðar ákvæðanir byggðar á fjölbreyttum og traustum upplýsingum.

Ég versla ekki við fyrirtæki heima

Þórunn K. Jónsdóttir, MBA, markaðs- sérfræðingur og FKA-félagsskona

Í gegnum árin höfum við séð ýmsar herferðir sem miða að því að fá fólk til að versla heima og velja íslenskt. Við heyrum umfjöllun um að við eigum að styðja íslenska framleiðslu, meðal annars bændur. Ekki bara með við-

skiptum, heldur jafnvel með opinberum styrkjum og niðurgreiðslum. Veistu, nei. Þetta er komið gott. Það á ekkert fyrirtæki, engin verslun og enginn framleiðandi rétt á viðskiptum okkar.

Nokkur fyrirtæki í mínum heimabæ hafa gert mig verulega þirraða í gegnum árin með plakötum í gluggum, greinum í bæjarblöðum og væli úti í bæ um að fólk eigi að versla í heimabyggð. Á sama tíma eru gæðin hjá þeim léleg, verðin hærra en hjá samkeppnisáðilunum, þjónustan vægast sagt skelfileg og markaðssetningin nánast engin. Orkunni sem fer í þennan heima-

Það á ekkert fyrirtæki, engin verslun og enginn framleiðandi rétt á viðskiptum okkar.

áröður væri betur varið í að bæta gæðin, verðin og þjónustuna, og læra að markaðssetja almennilega til þess að ná í viðskiptavinum. Ég ætla ekki einu sinni að byrja að tala um

vörubrúning og almennilega markaðssetningu á lambakjöti!

Neytendur eru ekki í góðgerðastarfsemi. Ekkert frekar en fyrirtækin eru í góðgerðastarfsemi. Þetta eru einfaldlega viðskipti. Það á enginn rétt á viðskiptum annarra. Þú verður að vinna þér þau inn. Grundtvöllur markaðsfræðanna er að mæta þörfum neytenda. Fjöl- margar rannsóknir hafa sýnt að fyrirtæki sem horfa á hlutina frá sjónarhóli viðskiptavinnanna og nálgast þá þaðan ná betri árangri en önnur. Sá sem kemur með besta svarið þegar viðskiptavinurinn spyr: „Hvað fæ ég út úr því?“ stendur uppi

sem sigurvegari. Þetta er einfalt og í anda Kennedys: Ekki spyrja hvað viðskiptavinurinn getur gert fyrir þig, spurðu hvað þú getur gert fyrir viðskiptavininum.

Nú þegar íslensk fyrirtæki standa frammi fyrir stóðugt harðnandi erlendri samkeppni þá einfaldlega verða þau að fara að læra þetta. Það er að duga eða dreppast. Þú átt ekki rétt á því að ég skipti við þig. En að öllu jöfnu: ef að gæðin, verðin, þjónustan og markaðssetningin eru jafngöð og hjá hinum, þá eru allar líkur á því ég kjósi að versla heima. En ég versla ekki heima – nema að fyrirtækin heima hafi unnið sér það inn.

5. DESEMBER 2018

JÓLAHÁTÍÐ

FATLAÐRA

Miðvikudaginn 5. des. verður Jólahátíð fatlaðra
haldin í 36. sinn á Hilton Reykjavík Nordica kl. 19:30

Hljómsveitin Toppmenn sér um undirleik.
Skólahljómsveit Árbæjar og Breiðholts undir stjórn
Snorra Heimissonar leikur létt lög frá 18:45

Jóhannes Guðjónsson píanóleikari leikur í anddyri

HÚSÍÐ VERÐUR OPNAÐ KLUKKAN 18:30 OG DAGSKRÁ LÝKUR UM KLUKKAN 21:30

Jógvan

Laddi

Sveppi

Steindi

Ingó Veðurguð

Dagur Sigurðsson

Heiða Ólafs

Hreimur

Geir Ólafs

Eyjólfur Kristjánsson

Jói P & Króli

MC Gauti

María Ólafsdóttir

Rósa, Sigurjón
og Hrabby

Birgitta Haukdal

Páll Óskar

Sigmundur Ernir

Dagur B. Eggertsson

Kynnar: Sigmundur Ernir og Með okkar augum
Hljóðstjórn: Jón Skuggi Sviðsstjóri: Friðgeir Bergsteinnsson
Heiðursgestur: Dagur B. Eggertsson borgarstjóri
Pantið tímanlega hjá Ferðapjónustu fatlaðra

Að venju eru aðstandendur hvattir til að mæta með sínu fólki

Stjórnar- maðurinn

Rekstur Bauhaus nálgast núllið

Byggingavörverslun Bauhaus á Íslandi er á góðri leið með að koma rekstrinum réttum megin við núllið. Rekstrartap Bauhaus slhf. nam 33 milljónum króna á síðasta ári og dróst saman frá árinu 2016 þegar það nam 236 milljónum. Verslun Bauhaus á Íslandi var opnuð árið 2012 en á fyrstu fimm árum starfseminnar nam samanlagt rekstrartap 2,2 milljörðum króna.

Rekstrartekjur námu 2.778 milljónum króna og jukust um 7,9 prósent á milli ára. Á sama tíma-

BAUHAUS

bili lækkaði kostnaðarverð seldra vara um 3,2 prósent en aðrir kostnaðarliðir jukust um 5,7 prósent.

Bauhaus tapaði 113 milljónum á síðasta ári og jókst tapið á milli ára en það nam 63 milljónum árið 2016. Það má að miklu leyti rekja til breytingar á gengismun.

Fasteignir Bauhaus eru skráðar á Lambhagaveg fasteignafélag. Félagið tapaði 110 milljónum króna í fyrra árið 2016 hagnaðist það um 673 milljónir en það má aftur rekja til gengismunar. – tth

27.11.2018

Það er eins og það sé einhver kvöð að vera úti á landi og vinna vinnu sem er í boði þar og lifa við enn betri lífskjör.

Sigmar Vilhjálmsson, eigandi Keiluhallarinnar og Shake&Pizza

Blikur á lofti

Fjármálamarkaðir hafa nótrað undanfarna daga eftir enn ein tíðindin af væntum samruna Icelandair og WOW air. Icelandair tilkynnti á mánudag að ekki væri unnt að aflétta skilyrðum vegna samrunans í tæka tíð fyrir hluthafafund félagsins sem fram fer nú á föstudag.

Á meðan er rekstrarstaða WOW enn afar erfið, þótt fram hafi komið í fjölmörgum að nægt rekstrarfé sé að minnsta kosti fram yfir næstu mánaðamót. Forstjórinn sjálfur virðist meta stöðuna svo að reksturinn hafi versnað töluvert frá hausti ef marka má tilkynningu sem hann sendi þátttakendum í skuldabréfaútboði WOW sem lauk í september. Við það bætist að WOW hefur losað sig við fjórar vélar.

Utan frá er staðan því nokkuð tvísýn og því ekki nema von að órói sé á markaði. Nær öll skráð félög féllu í verði á markaði í gær, og væringar voru sömuleiðis á skuldabréfmarkaði. Þetta er auðvitað ekki annað en birtingarmynd af ótta fjárfesta við það sem koma skal. Í því ljósi er athyglisvert að velta stöðunni fyrir sér. WOW flytur þrjú hvern farþega til landsins, og er stór atvinnurekandi, einkum á Suðurnesjum. Þess utan eru margir sem eiga störf sín undir því að ferðamenn skili sér til landsins. Afleidd störf skipta sennilega hátt í tug þúsunda.

Fall WOW gæti því haft mikil áhrif á efnahagsstöndið á Íslandi. Krónan myndi sennilega veikjast verulega umfram það sem þegar er orðið. Eignaverð myndi lækka, að minnsta kosti tímabundið, og efnahagslegum stöðugleika í landinu stemmt í tvísýnu til skamms tíma.

Af þessum ástæðum riður á að þeir sem koma að borðinu í þessum viðræðum, hvort sem er af hendi aðila málsins, eftirlitsaðila eða jafnvel stjórnvalda, beiti almennri skynsemi í nálgun sinni. Mjúk lending hjá WOW er nefnilega ekki bara einkamál þeirra sem af málinu hafa beina hagsmuni. Í því samhengi má minna enn og aftur á þá staðreynd að íslenska ríkið hefur áður lagt Icelandair og forverum þess félags lið þegar á þurfti að halda, til dæmis í kjölfar hryðjuverkaárásanna 11. september 2001. Ríkissingrip á flugmarkaðinn eru því ekki óþekkt stærð á Íslandi, og verðmiðinn í þessu tilvik er ekki hár í stóra samhenginu.

Hámarkaðu árangurinn þinn og verðmæti með því að nýta þér fjölbreytta þekkingu og víðtæka reynslu PwC á öllum sviðum rekstrar

Hafðu samband því þinn árangur er mikils virði.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðipjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóvöllur